ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ
ਬਨਾਮ
ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅਨਜ.
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 443 ਦਾ 2022)
ਮਾਰਚ 16, 2022

ਵਿਨੀਤ ਸਰਨ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦਾ ਕੋਡ, 1973: ਧਾਰਾਵਾਂ 164, 190(1)(b), 209, 319 – ਧਾਰਾ 190 (1)(b) ਕ੍ਰਿ.ਪ੍ਰ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸਮਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸਮਨ ਕਰਨ ਦੀ। [ਪੈਰਾ 20]

ਧਰਮ ਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 306 : [2013] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1052; ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 92 : [2014] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ AIR 1967 ਐਸ.ਸੀ. 1167 : [1967] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 423 – ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਅਧੀਨ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ।ਵਿਸ਼ਾ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਸਵਤੰਤਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 164 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 21 & 22]

ਐਸ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ.ਐਲ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 670 : [2001] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 527; ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 495 : [1996] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 125; ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ (1993) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16 : [1993] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 31; ਨਿਸਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਰਾਜ (1995) 2

ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 23 : [1994] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 368; ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2016) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 680 : [2016] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 504; ਪੀ.ਸੀ. ਗੁਲਾਟੀ ਬਨਾਮ ਲਾਜਿਆ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1966 ਐਸ.ਸੀ. 595 : [1966] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 560 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2001] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 527 ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2013] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1052 ਪੈਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[2014] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1996] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 125 ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1993] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 31 ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1994] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 368 ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2016] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 504 ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[1967] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 423 ਪੈਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

[1966] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 560 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 443 ਦਾ 2022.

ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 14.05.2015 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਦਰਭ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਮਿਸਕ. ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 11538 ਦੇ 2015 ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਐਸ. ਐਨ. ਝਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਮਿਸ ਪੱਪੀ ਝਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੌਰਾਸੀਆ, ਸਰਵੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਘੇਲ, ਅਰਧੇਂਦੁ ਮੌਲੀ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਅਪੂਰਵ ਕੁਰੁਪ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਦਾਨ, ਮਿਸ ਨਿਧੀ ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੱਤਰ ਦੇਣਗੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 190 (1)(ਬੀ) ਦੀ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (ਕੋਡ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਿਤ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.) ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ 14ਵੀਂ ਮਈ, 2015 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ

ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (ਸੀਜੇਐਮ), ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ 8ਵੀਂ ਅਗਸਤ, 2012 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (1860 ਕੋਡ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 363, 366 ਅਤੇ 376 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਟਰਾਇਅਬਲ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਯੋਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਪਾ (ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸਪੈਲਿੰਗ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰੂਪਾ ਅਤੇ ਰੂਪਾ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ)। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ ਪੀੜਤਾ (ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰਿਕਸ) ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ 9ਵੀਂ ਮਈ, 2012 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਛਤਾਰੀ, ਉਪ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਿਕਾਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 4ਥੀ ਮਈ, 2012 ਨੂੰ, ਉਸਦੀ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਯੋਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹਿਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਰੇਡੀਓਲੋਜਿਸਟ ਨੇ ਐਕਸ-ਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀ, ਲਗਭਗ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਪਾਈ। ਪਰ ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

3. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 10 ਮਈ, 2012 ਨੂੰ ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਉਸੇ ਦਿਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗੇਸ਼ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 164 ਅਧੀਨ 14 ਮਈ, 2012 ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਰੂਪਾ, ਯੋਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ, ਹੋਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਇਹ 02.5.2012 ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਦੇ 12 ਵਜੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਰੂਪਾ ਅਤੇ ਯੋਗੇਸ਼ ਉੱਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਪਹਾਸੂ ਲੈ ਗਏ। ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਖੁਰਜਾ ਲੈ ਗਏ। ਵਾਹਨ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਨੇ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਜਬਰਦਸਤੀ ਪੇਪਸੀ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜੇ ਤੂੰ ਯੋਗੇਸ਼ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਬੇਹੋਸ਼ ਕਰਕੇ ਚੂੜੀਆਂ, ਬਿੱਛੀਆ ਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂਗ ਵੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਮੋਨਾ 'ਤੇ ਛੱਡ ਗਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।”

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ-ਦਰ-ਸ਼ਬਦ ਉਧਾਰਨ)

4. ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਪਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 8 ਅਗਸਤ, 2012 ਨੂੰ, ਸੀਜੇਐਮ, ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਰ ਨੇ 1860 ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 363, 366 ਅਤੇ 376 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਪਾ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ। ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਜੇਐਮ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 102/2012 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਦੋਸ਼ੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ: ਛਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ: ਦਿਬਾਈ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ: ਦਿਬਾਈ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ

ਪਰਯਾਪਤ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਰੂਪਾ ਅਤੇ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ xxxx ਦੀ ਮਰਜੀ ਖਿਲਾਫ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ 161 ਅਤੇ 164 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ: ਦਿਬਾਈ ਦੇ ਆਈ.ਓ. ਅੱਗੇ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 190 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੇਘ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਵਾਨ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ: ਛਤਾਰੀ ਦੇ ਵਾਸੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰੇ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗਾ।"

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ-ਦਰ-ਸ਼ਬਦ ਉਦਧ□ਤ। ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਨਾਮ xxxx ਨਾਲ ਮਾਸਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

5. 7ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਾਈਲ ਨੂੰ 16ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ, ਦੇ ਫੈਕਟੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 588/2012 ਵਜੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਰਟ ਨੰਬਰ 1 ਅੱਗੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 13ਵੀਂ ਜਨਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪਹਿਲੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਛਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਦਿਬਾਈ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਇੰਚਾਰਜ, ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਹੋਇਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਉਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਗਈ। ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਟ੍ਰੈਜੈਕਟਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਉਸਦਾ ਬਿਆਨ 10.5.2012 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ xxxx ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਅਤੇ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਗਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੀ ਬਿਆਨ 14.5.2012 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 164 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਪੀੜਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਰੂਪਾ ਅਤੇ ਨਹਿਰ ਸਿੰਘ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 164 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ 19.50.2012 ਨੂੰ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਧਾਰਾ 376(ਗ) ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਰੂਪਾ ਅਤੇ ਨਹਿਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 376(ਗ) ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਹਰੀਸ਼ ਵਰਧਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸੰਭਾਲੀ ਅਤੇ 3.6.2012 ਨੂੰ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਭਰਾ ਸੋਨੂ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਵਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਬੋਬੀ ਪੁੱਤਰ ਬਾਬੂ ਲਾਲ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਵਾਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹਿਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਨੇ 14.6.2012 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਛਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਿਬਾਈ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਆਈ.ਓ. ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ। ਉਕਤ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਿਬਾਈ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਫਿਰ ਪੀੜਤਾ xxxx, ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲੇਸ਼, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਨਿਕਾਲਿਆ ਕਿ ਨਹਿਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਮੇਘ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਵਾਨ ਨੇ xxxx ਦਾ ਅਗਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਰਗਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਹਿਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਫਸਾਇਆ। ਨਤੀਜਤਨ, ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਰੂਪਾ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ।"

(ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਕਲ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦਸ਼ਾਹ ਉਧਾਰਨ, ਜੋ ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਨਾਮ xxxx ਨਾਲ ਮਾਸਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ)

6. ਰਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਦੁਆਰਾ 7ਵੀਂ ਨਵੰਬਰ, 2012 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੀ।

ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਮਲਾ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ, ਨਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਦਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਦੇਸ਼ 13 ਜਨਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਜੇਐਮ ਨੇ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੂੰ 5 ਫਰਵਰੀ 2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 21 ਫਰਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੀਜੇਐਮ ਦਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ। 20 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਸ. 2015, ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸੰ. 11538/2015 ਹਾਈਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 (1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕੋਡ। ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"190. ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ.

(1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ, ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ-

(a) ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੋ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ;

(ਬੀ) ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ;

(c) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨਾਲੋਂ, ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ।" 8. ਅਪੀਲ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂਕਿਕ ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਦਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੂਚਨਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਛਾਣਬੀਣ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਲਗਾਏ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

8. 14 ਮਈ, 2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਡੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ. ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾ ਕੇ। ਇਹ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ:-

“ਅਤਿਰਿਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲਈ ਗੌਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 190 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਧਾਰਾ 161 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗੇਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਪਾ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਧਾਰਾ 376(ਗ) ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਵੀ ਜੋੜੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਧਾਰਾ 164 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਪਰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 164 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਵੇਦਕ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜੋ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਸ਼ ਵਰਧਨ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ.ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪੀੜਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਬਾਅਦ 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਧਾਰਾ 164 ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਓਵਰਸ਼ੈਡੋ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ

ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 161 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।”

(ਪੇਪਰਬੁੱਕ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਕਲ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ ਦਰ ਸ਼ਬਦ ਉਧਰਿਤ)

9. ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਿੰਦੂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਚੁਣੌਤੀਯੁਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ.ਐਲ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [(2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 670] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਤਰਕ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਕਾਲੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

“67. ਹੋਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 319 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 2(g) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 190 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

10. ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਣ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਤਤਃ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਰਮ ਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [(2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 306]। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਫਰ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਧਰਮ ਪਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"1. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ, [(2004) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 11: (2006) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 275]; ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਸ਼ੀਰ [(2001) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 522: 2002 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 28] ਅਤੇ ਐਸ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ.ਐਲ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਰਾਜ, [(2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 670: 2001 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1205]। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ 1-12-2004 ਨੂੰ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ [ਧਰਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਰਾਜ, (2004) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 9: (2006) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 273], ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੋ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ, [(1993) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16: 1993 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 470], ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ, [(1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 149: 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1554]।

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲਾ [(1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 149 : 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1554] ਨੇ ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ [(1993) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16 : 1993 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 470] ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973, ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਗੇ "ਕੋਡ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ [(1993) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16 : 1993 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 470] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ [(1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 149 : 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1554] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 230 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਸਿਰਫ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਦ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ [ਧਰਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (2004) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 9 : (2006) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 273] ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟ ਲਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਕੇ ਧਾਰਾ 228 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਅਧੀਨ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਉਡੀਕਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੇਕਰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਈ। ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਘੱਟ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਹਨ, ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਉਡੀਕਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

5. ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ [(1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 149 : 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1554] ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ, ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ [(1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 149 : 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1554] ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 1-12-2004 [ਧਰਮ ਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਹਰਿਆਣਾ, (2004) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 9 : (2006) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 273] ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅੱਗੇ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

7.4. ਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਧਾਰਾ 193 ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਰਟ? 7.5. ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਲੱਗ ਤੋਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਉਡੀਕਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਪਵੇ?

7.6. ਕੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲਾ [(1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 149 : 1998 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1554], ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ [(1993) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16 : 1993 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 470] ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?"

12. ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਤੱਕ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਧਰਮ ਪਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ:ਧਰਮ ਪਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ):-

“35. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 173(2) ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਉਸ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਸੌਂਪਣ ਦੌਰਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਇੱਕ ਕਿਰਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਦੋ ਚੋਣਾਂ ਹਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹ, ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

36. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਤੀਜੇ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਪਵੇਗਾ।”

“111. ਧਰਮ ਪਾਲ (ਸੀਬੀ) [(2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 306 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 2013 ਐਸ.ਸੀ. 3018] ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਤਰਾਂ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਜਾਂ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।" [ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜੇ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਤਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਰ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 193 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਹੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

14. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [(1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 495] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 209 ਦੀ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(1993) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 16] ਅਤੇ ਨਿਸਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ [(1995) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 23] ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [(2016) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 680] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਨੁਸਰਿਆ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ (ਯਾਨੀ, ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ) ਵਿੱਚ, ਇਹ, ਇੰਟਰ-ਅਲੀਆ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

"13. ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਕੀ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੋ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ। ਪਹਿਲਾ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੀ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖੁਦ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਆਜ਼ਮਾਉਣ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 191 ਅਧੀਨ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਜਾਂ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਮਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 209 ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [(1967) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 423 : ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1967 ਐਸ.ਸੀ. 1167 : 1967 ਸੀਆਰਆਈ ਐਲਜੇ 1081] ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ 'ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਹਨ' ਅਤੇ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ 'ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ' ਕਿਉਂਕਿ 'ਸੰਮਨ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ'। ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਡ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦੁਬੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ [(1967) 2 SCR 423 : AIR 1967 SC 1167 : 1967 Cri LJ 1081] ਹਰੇਰਾਮ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸਤਪਥੀ ਬਨਾਮ ਟਿਕਰਾਮ ਅਗਰਵਾਲਾ [(1978) 4 SCC 58 : 1978 SCC (Cri) 496 : (1979) 1 SCR 349 : AIR 1978 SC 1568]। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

15. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਕ ਹੈ। ਧਰਮ ਪਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 193 ਅਧੀਨ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਪਟਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"193. ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੰਜਾਇਸ਼।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਸੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।"

16. ਕੋਡ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਜਾਇਸ਼ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ (ਸੈਕਸ਼ਨ 190 ਅਧੀਨ) ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 193 ਅਧੀਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਪਰ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

[ਅਨਿਰੁੱਧ ਬੋਸ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਇਹ ਸਵਾਲ ਧਰਮ ਪਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

"39. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸਵਾਲ ਤੱਕ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 209 ਅਧੀਨ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਾਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 209 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਸਕ੍ਰਿਆ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਬਿਹਾਰ [AIR 1967 SC 1167] ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1898 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਮਾਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ:-

"8. .....ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਲੈ ਲਈ ਹੈ, ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ; ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਤਾ ਲਗਾਏ ਕਿ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਕੌਣ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣਾ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਵੀਨ ਚੰਦਰ ਮੋਦੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਂਧਰਾ

ਪ੍ਰਦੇਸ਼ [(1965) 1 SCR 269] ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ “ਸ਼ਿਕਾਇਤ” ਵਿੱਚ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 190(1)(ਅ) ਅਧੀਨ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੂਚਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣੇ ਨਾ ਗਏ ਹੋਣ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 190(1)(ਬ) ਅਧੀਨ ਵੀ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ।”

17. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (ਉਪਰੋਕਤ), ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਅਧੀਨ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਜੋ ਕਿ 1898 ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀ ਸੀ (ਪੀ.ਸੀ. ਗੁਲਾਟੀ ਬਨਾਮ ਲਾਇਆ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸ.ਸੀ. 595])। ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਸਨ “ਸੀਮਿਤ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੰਜਾਣ.” ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 8 ਵਿੱਚ (ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ), ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਸੀ. ਗੁਲਾਟੀ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਆਰ. ਕਪੂਰ [1966) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 560, 568 : ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸ.ਸੀ. 595 : 1966 ਕ੍ਰਿ ਐਲ.ਜੇ. 465] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ:

“ਜਦੋਂ ਇਕ ਮਾਮਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੌਂਪਣਾ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਾਏ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੌਂਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਕ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 215 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਸੌਂਪਣਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਜਾਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 193 ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।””

18. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣ ਲੈਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਜਮਾ ਕਰਨ ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਸਤੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਧਰਮ ਪਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਉਪਰੋਕਤ)। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 39 ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੈਸੇਜ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

19. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੋਰ ਵੱਖਰਾਪਣ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਪਾਲ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਤਮਕ ਆਧਾਰ ਸਬੰਧੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, "ਨਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਕਾਰਕ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਨਾ ਸੱਦਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਸੱਦਣ ਲਈ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਸਮੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਸਨ। ਧਰਮ ਪਾਲ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੂਜਾ ਬਿੰਦੂ ਫਾਰਮੂਲੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੈਰਾ 7.2) ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਇਸ਼ ਲੈਣ

ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ "ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ ਹਨ ਇਸ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਹ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ"। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ (ਉੱਪਰ), ਧਰਮ ਪਾਲ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਹਨ) ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਜਾਇਸ਼ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

20. ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ (ਉੱਪਰ), ਐਸ.ਡਬਲਿਊ.ਆਈ.ਐਲ. ਲਿਮਿਟੇਡ (ਉੱਪਰ) ਅਤੇ ਧਰਮ ਪਾਲ (ਉੱਪਰ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਇਸ਼ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਇਸ਼ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੱਦ

21. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਅਧੀਨ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਧਰਮ ਪਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਟੈਸਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ (2) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਵਿਸ਼ਾ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੱਗਰੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜਾਂ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਲਬ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਰਘੁਬੰਸ ਦੁਬੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ੁਨ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਨੁਸਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਹ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 164 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

22. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਤੇ, ਅਸੀਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਦਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

23. ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

24. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਣ, ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਅਪੀਲ ਰੱਦ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate